

Asia: VN/27993/2024

Lausuntopyyntö Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2026-2033

1 Johdanto

1. Johdanto

-

1.1 Toimeenpanosuunnitelman valmistelu ja lähtökohdat

Soroptimistit pitävät tärkeänä, että mukaan valmisteluun on otettu järjestötoimijoita. GREVIO onkin kehottanut painokkaasti Suomea tunnustamaan, tukemaan ja kannustamaan yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa. Järjestöt tekevät tärkeää ruohonjuuritason työtä, kohtaavat paikalliset toimijat ja väestön, toimivat reittinä yhteisöihin. Vaikuttamistyö asenteisiin liittyen tapahtuu erityisesti yhteisöissä ruohonjuuritasolla.

Pidämme hyvänä, että ikääntyneet on mukana haavoittuvassa asemassa olevien listauksessa. Väestön ikääntyessä tähän haavoittuvaan ryhmään kuuluu laaja joukko naisia, ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta on edelleen enemmän piilossa. Onkin keskeistä, että ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta tunnistetaan ja siitä kysytäänkö ikääntyneiltä eri palveluissa. Toimeenpanosuunnitelmassa puhutaan vanhuksista, ikääntyneet tai ikäihmiset olisivat kenties korrektimpia ilmauksia.

1.2 Toimeenpanosuunnitelman rakenne

-

1.3 Toimeenpanosuunnitelman toteutuksen koordinointi ja seuranta

-

1.4 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan esiintyvyys

-

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

2 Tavoitteet ja toimenpiteet

-

2.1 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ennaltaehkäisy

Tavoitteen 1 toimenpiteissä painottuu viestintä ja kampanjointi. Soroptimistit tuo esiin, että tietoisuuden lisäämisessä on merkittävä rooli myös järjestöjen toteuttamalla ruohonjuuritason paikallisen tason ja yhteisöihin kohdistuvassa vaikuttamistyössä.

Soroptimistit pitävät erityisen hyvänä tässä kokonaisuudessa toimenpidettä 1.5 ja itse toimenpidetekstiin järjestöjen mukaan ottamista. Toimenpiteen vastuutahoissa ei kuitenkaan mainita järjestöjä tärkeänä toimijana, kuten monissa muissa toimenpiteissä. Digi- ja verkkohäirintään puuttuminen on keskeistä, sillä seksuaalista häirintää tapahtuu paljon verkossa ja digitaalinen ympäristö on jatkuvassa murroksessa. Tekoälyn huomioiminen tässä kokonaisuudessa on tärkeää, sillä tekoäly on mahdollista valjastaa naisiin kohdistuvan väkivallan välineeksi.

Soroptimistit tuovat esiin, että tässä luonnosvaiheessa osa toimenpiteistä on harmillisen ylätasoisia (kuten 1.6) eikä siten muodostu selkeää kuvaa mitä toimenpiteessä on tarkoitus tehdä.

Toimenpide 1.8 saa erityiskiitoksia Soroptimisteilta, sillä toimenpide on aidosti ennaltaehkäisyyn kohdistuva. Suomen Soroptimisteilla on onnistuneita, hyviä paikallisia kokemuksia yhteistyössä toteutetusta tunne- ja turvataitokoulutuksesta. Vuonna 2024 Soroptimistien aloitteesta toteutettiin kaikille Järvenpään 8.luokkalaisille laajaa kiitosta saaneet oppitunnit turvallisista seurustelusuhteista. Yhteistyössä olivat Soroptimistien Järvenpään klubi, Paasikiven Nuorisokylän Säätiön Avopalvelu Paasi, Ensi- ja turvakotien liitto ja Järvenpään kaupunki, erityisesti terveystiedon opettajat. Toimenpiteessä on hyvä huomioida hyvät käytännöt ja hankkeet, joita paikallisesti tai valtakunnallisesti on jo toteutettu. Materiaaleja on jo kehitetty esimerkiksi Ensi- ja turvakotien liiton Väkivallattomuuden tukijat -hankkeessa.

2.2 Väkivallan uhrien tuki ja palvelut väkivallan kaikille osapuolille

Kokonaisuus on laaja ja hyvä, erityistä kiitosta Soroptimisteilta saa toimenpide 2.2, sillä ei ole selvää minkä toimijan vastuulle mikäkin liittyy. Esimerkiksi mainitussa Kaikkosen selvityksessä todettiin, että suurin osa tekijätyöstä tehdään järjestöissä ja pääosin STEA rahoituksella. STEA rahoituksia on kuitenkin leikattu ja tullaan leikkaamaan jatkossakin. Sellaisten palvelujen lisääminen, joiden vastuutaho on tulkinnanvarainen ja epäselvä, edellyttää valtion resurssien ohjaamista kyseiseen palveluun tai vastuutahon ratkaisemista esimerkiksi lainsäädännön keinoin.

2.2 toimenpiteessä olisi tärkeää olla myös mukana kunnat tai kuntia edustava taho (Kuntaliitto) mukana. Sektorirajat ylittävä, poikkihallinnollinen työ korostuu väkivallan ehkäisyssä ja torjunnassa.

2.3 Väkivallan uusiutumisen estäminen ja rikosvastuun toteutuminen

-

2.4 Toimien yhteensovittaminen ja tiedonkeruu

Soroptimistit katsovat, että erityisesti 4.2 huomioi hienosti järjestöjen tekemää työtä. Olisi tärkeä ottaa mukaan myös niitä järjestöjä, jotka ei tee suoraan auttamistyötä, mutta tekevät merkityksellistä vaikuttamistyötä ja tukevat taloudellisesti varainkeruun kautta naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisyä ja uhrien palveluja. Muina vastuutahoina toimenpiteessä olisi tärkeä mainita myös kunnat, sillä myös kunnat rahoittavat paikallisjärjestöjä. Lisäksi tärkeänä toimijana tulisi mainita järjestöt.

Yleisiä huomioita

Yleisiä huomioita

Yhteiskunnassa tarvitaan nykyaikana empatian, kunnioituksen, sukupuolten tasa-arvon ja ehkäisyn teemojen nostoa. Ehkäisevä työ on merkittävästi korjaavaa työtä halvempaa, tehokkaampaa ja ylisukupolvista väkivallan kierrettä katkaisevaa.

Soroptimistit tuovat esiin toimintaympäristön muutoksien huomioimisen tärkeyden. Järjestökentällä ja vapaaehtoistyön kentällä tapahtuu ikääntymistä, aktiivisten tekijöiden määrässä on muutoksia mikä on johtanut joidenkin paikallisjärjestöjen lakkauttamiseen. Voidaan puhua kansalaisjärjestöjen murroksesta. Samanaikaisesti STEA rahoitus laskee ja vaikka Soroptimistit eivät ole STEA avustusten piirissä, tämä herättää mittavaa huolta järjestöjen tulevaisuuden toimintaedellytyksistä. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa toteutetaan Suomessa laajasti järjestöissä. Samalla myös kunnat ja hyvinvointialueet rahoittavat järjestöjä aiempaa heikommin ja ostaa palveluja järjestöiltä aiempaa vähemmän.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan resurssointiin tulee kiinnittää valtion toimesta enemmän huomiota. Myös GREVIO kehottaa painokkaasti Suomen viranomaisia varmistamaan riittävän rahoituksen ja kehittämään pitkäkestoisia ja kestäviä rahoitusratkaisuja järjestöille. Naisjärjestöillä on perinteisesti olemassa varainkeruumuotoja, mutta tämä on usein pienimuotoista ja paikallista sekä täysin riittämätöntä ratkaisemaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisyn ja torjunnan resurssoinnin. Naisjärjestöjen työ ja varainkeruu on joka tapauksessa arvokasta väestön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi.

Roni-Poranen Salla
Soroptimist International Finland ry